

Posudek konzultantky na diplomovou práci

Lucie Kejharové na téma:

Výhrada soupisu v řízení o pozůstalosti

I.

K volbě tématu:

Zvolené téma je aktuální a jeho zpracování je více než žádoucí. S konceptem plné odpovědnosti dědiců za dluhy zůstavitele je spojena celá řada interpretačních otázek, které je třeba vyjasnit. Téma je náročné, protože se jím zabývá jen relativně úzký okruh pramenů, a to navíc jen některými jeho fragmenty. Náročnost tématu autorka zvýšila i komparativním záměrem (zaměřila se přitom na právní úpravu přechodu dluhů zůstavitele na dědice v právu německém).

II.

K systematickému rozvržení textu:

Předložená práce o deklarovaném rozsahu 135 977 znaků, má přehledné a promyšlené vnitřní uspořádání. Nejprve autorka uvádí a rozebírá základní principy dědického práva (objektivního) a procesní principy. Dále jsou připomenuty legislativní milníky zakotvení odpovědnosti dědiců za dluhy zůstavitel v moderních dějinách našeho státu. Následující kapitola je věnována platné právní úpravě. Pak se již autorka věnuje výhradě soupisu pozůstalosti v praktických souvislostech detailně. Konečně je pak zařazen výklad o právní úpravě sledovaných institutů v německé právní úpravě.

III.

K vlastnímu zpracování diplomového zadání:

Předložený a hodnocený text je mimořádně zdařilým zvládnutím diplomového úkolu. Autorka jím plně prokazuje schopnost samostatně zpracovat nelehké téma. Autorka prokazuje výbornou orientaci nejen v právu procesním, ale rovněž v právu soukromém obecně, v dědickém právu pak zvláště. Práce je sepsána kultivovaným odborným jazykem. Autorka opírá své výklady o

znalost dobře vybraných pramenů, které jsou aktuální a zahrnují i zdroje judikatorní. Výklady k obecným otázkám dědického práva (principy a pojmy) jsou přiměřeně rozsáhlé a slouží jako vhodné uvedení do hlavního objektu zkoumání, kterým je soupis pozůstalosti, resp. výhrada soupisu. Mj. je třeba ocenit výslovné zmínění zásady, která je obecně spíše pomíjena, a to je zásada ochrany věřitelů zmíněná na s. 4 práce. Na s. 8 chybí závěr textu. Na s. 11 a násl. je velmi zasvěceně vyložen pojem dědický podíl (i ve vztahu k pojmu povinný díl), který bezprostředně souvisí s rozsahem odpovědnosti dědiců za dluhy zůstavitele. Přesvědčivá je proto argumentace autorky ve vztahu k otázce, zda je či není pro dědice závazná dohoda dědiců o výši podílů schválená soudem (viz. st. 12). Precizně strukturovaný je výklad ohledně skupin aktiv a pasiv pozůstalosti. Rovněž při rekapitulaci milníků právní úpravy je autorka přesná a výklad je přínosný mj. i tím, že v příslušném kontextu srovnává minulé úpravy s platnou. V následující kapitole je třeba ocenit autorčinu argumentaci ve prospěch neomezené odpovědnosti dědiců za dluhy zůstavitele, jako konceptu v kontinentálním právu převažujícího a chránícího věřitele. Dále autorka přibližuje všechny významné souvislosti právní úpravy odpovědnosti dědiců za dluhy zůstavitele. Mj. je třeba ocenit výklad k možnosti věřitelů vymáhat pohledávky během řízení o pozůstalosti a po právní moci usnesení o potvrzení dědictví. Dále podrobně rozebírá povahu a účinky soupisu pozůstalosti. Zde je především třeba ocenit výklad ohledně vztahu dluhů zůstavitele a uspokojení nároku nepominutelného dědice nebo odkazovníka. Autorka se vypořádala i s otázkou pozice dědice, který nabyl dědictví v důsledku vzdání se dědictví jiným dědicem a stejně zdárně s otázkou „smíšené“ odpovědnosti. Opět velmi strukturovaně a přehledně je podán výklad různých situací dědiců vyhradivších si soupis (viz. str.28). Správný je i postřeh ohledně možností věřitele vůči dědici, kterému zůstalo jen dědické právo (aniž by nabyl majetek) a výhradu soupisu uplatnil. Podrobně se autorka v práci věnuje i procesním souvislostem výhrady soupisu. Správný je její závěr ohledně zákonných fikcí neuplatnění výhrady (viz str. 33), stejně jako ohledně důsledků nesprávného společného prohlášení dědiců nebo seznamu majetku (jakožto náhradních forem soupisu). V dalším textu se autorka věnuje popisu postupů při provádění soupisu, včetně výkladů ohledně nákladů spojených se soupisem a rozebrány jsou i formy, kterými lze soupis nahradit, včetně jejich předností a nevýhod pro dědice. Jaký je autorčin názor na požadavek dvou svědků soupisu pozůstalosti? V rámci ústní obhajoby by autorka rovněž mohla doplnit nároky na formu společného prohlášení dědiců. Samostatná kapitola je věnována základům německého dědického práva a porovnání významu a povahy výhrady soupisu. I zde se autorce podařilo stručně vyjádřit podstatné rysy, resp. odlišnosti obou právních režimů. Výklad je opět precizní a fundovaný, vycházející z aktuálního oficiálního zdroje informací.

IV.

Závěr:

Hodnocená práce je velmi zdařilým zvládnutím diplomového zadání, plně splňuje požadavky kladené na tento druh prací, proto ji doporučuji k ústní obhajobě.

V Praze dne 30.5.2022

Prof. JUDr. Alena Macková, Ph.D.